

Asia: VN/5386/2020-VM-152

Lausuntopyyntö ehdotuksesta julkisen hallinnon API-periaatteiksi

1.1 Tarjoa ja hyödynnä tietoja pääsääntöisesti ohjelmointirajapintojen kautta

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Tietoaineistojen hyödynnettävyys olisi hyvä ottaa huomioon kartoitusvaiheessa. Jos tiedon laatu on heikkoa tai järjestelmä, jossa tietoa säilytetään ei taivu tai tietojen hyödyntäminen on erityisen työlästä, on se hyvä kirjata ylös, vaikka tietoa olisi saatavilla. Kartoitusvaiheessa ei välttämättä tarvitse tarkemmin vielä selvittää, mutta asiasta on hyvä kysyä asiantuntijoilta. Tämä auttaa myös tehtävien ja tietolähteiden käyttöönottojen priorisoinnissa.

1.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiselle ja hyödyntämiselle tavoitteet ja hanki riittävät resurssit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

1.3 Varmista hankinnoissa yhteentoimivuus muiden tietojärjestelmien kanssa

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Järjestelmähankinnoissa olisi hyvä ottaa huomioon myös mahdollisimman pitkälle automaattisesti dokumentoituva API, kullakin ajanhetkellä käytössä oleva standardia tukien (esim. kommentin kirjoitushetkellä OpenAPI), sekä muut hyödylliset dokumentaatiomenetelmät (esim. tekstidokumentit, verkkosivut). Oleellista API:n käytössä on hyvä dokumentaatio ja mahdollisimman selkeät toiminnallisuudet.

1.4 Edistä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

2.1 Kehitä ohjelmointirajapintoja tarvelähtöisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

2.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät roolit, tehtävät, vastuut ja toimintamallit.

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Tehokkaan tarjoamisen ja hyödyntämisen oleellisimpia osia on teknisen ja substanssi puolen dokumentaatio, jotka ovat mahdollisimman ajan tasalla. Rajapinta, josta käyttäjä joutuu päättämään tai kysymään rajapinnan sisällöstä, voi käyttäjä saada väärän kuvan tarjotusta tietosisällöstä, tai se aiheuttaa ylimääräistä työtä tarjoajan ja kysyjän puolella. Tärkeää olisi selkeästi kuvata myös dokumentointivastuut.

2.3 Kuvaa ohjelmointirajapintojen muodostama kokonaisuus

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Tietosisällöstä ja rajapintojen toiminnallisuuksista olisi hyvä olla dokumentaatio. Suositeltavaa olisi, että käytettäisiin yleisesti suosittuja dokumentaatiomenetelmiä. Tämän kommentin kirjoitushetkellä OpenAPI taitaa olla suosiossa. Suositukset tulee olla teknologianeutraaleja, mutta asiasta olisi hyvä mainita.

2.4 Tunnista ja hallitse ohjelmointirajapintoihin liittyvät riskit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

3.1 Kehitä ohjelmointirajapinnat avoimilla ja teknologiarippumattomilla standardeilla ja protokollilla

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Suosittelavaa olisi käyttää myös viimeisintä tai yleistä standardia, mikäli mahdollista. Vanhempien teknologioiden käyttö voi aiheuttaa haasteita sekä ylläpitäjien, että hyödyntäjien osalta. Esimerkit ovat hyviä, vaikkakin esimerkiksi FTP voi nykystandardeilla olla liian turvaton ratkaisu. IP-rajaus voi olla myös yksi tietoturvan parannusratkaisuista.

3.2 Kuvaa ohjelmointirajapintojen käsittelemät tiedot yhteisten ja yleisten tietomallien mukaisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Yleisesti käytettävistä olevista sanastoista, koodistoista, tietomalleista jne olisi hyvä olla listausta. Tällä hetkellä tieto on pirstaleista. Esim. Verohallinnolla on koodistoja liittyen verotietoihin, Tilastokeskuksella on koodistoja mm. kuntiin liittyen ja Opetushallituksella on yleisiä ja yhteisiä koodistoja. Näiden lisäksi mm. Suomi.fi:n tietomallityökalut sekä Suomi.fi:n että oksan tekemät sanastot ovat hyviä työkaluja. Rajapintakehitystä aloittavan on vaikea tietää, mitä kaikkia palveluita on käytössä. Täten olisi hyvä, jos näistä pystyisi saamaan tietoa lukijoille.

Esitämme myös, että hyödynnettävien yleisien tai yhteisten sanastojen, koodistojen, tietomallien, tietorakenteiden, luokittelujen ja laatuksiteerien lisäksi kirjataan hyödynnettäväksi pysyviä tunnisteita.

Perusteluna: pysyvät tunnistheet ovat tiedon laadulle ja yhteentoimivuudelle keskeisiä

3.3 Testaa, versio, dokumentoi ja julkaise ohjelmointirajapinnat

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Dokumentoinnissa on hyvä olla mukana myös sisällön kuvaus, jotta loppukäyttäjälle tulee selkeäksi se, mitä rajapinnan palauttama sisältö tarkoittaa. Esimerkiksi jos rajapinta palauttaa arvon "palautus: 3", tarvitsee loppukäyttäjä tietoonsa sen, onko kyseessä esim. koodiarvo tai numeerinen arvo, joka edustaa määrää tai jokin muu arvo. Myöskin mikäli palautetaan relaatioita sisältävää tietoa, tulee relaatiot olla selkeästi esitettynä tai kuvattuna dokumentaatioissa. Esimerkiksi "palautus_tunnus" on linkki palautuksen tietueeseen. Kaikki pääsynhallintaa vaativat rajapinnat on syytä julkaista API-hallintaa käyttäen, jolloin käyttäjille tulee yhtenäinen käyttöönotto- ja käyttökokemus.

3.4 Seuraa ohjelmointirajapinnoille asetettuja mittareita ja muita ominaisuuksia

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleisesti ottaen ehdotus sisältää kattavat periaatteet. Aloittelevalle rajapintakehittäjälle tämä saattaa olla suhteellisen iso paketti sisäistä, mutta tästä on paljon hyötyä.

Lindell Miia
CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy